

چیستی و هستی ماده

نویسنده:

زهرا تبران، عباس جوار شکیان

منتشر شده در:

دو فصلنامه علمی پژوهشی فلسفه و کلام؛ شماره ۹۱؛ ۱۳۹۴

چکیده:

باور به ماده المواد یا هیولای اولی یکی از کهن ترین باورهای بشری در عرصه اندیشه فلسفی است. در میان فلاسفه اسلامی، مشائین آن را تایید کرده و بر آن اقامه برهان نموده اند اما برخی دیگر آن را نپذیرفته اند. در این مقاله سعی شده براهین اثبات ماده اولی و اشکال هایی را که به هر یک، از جانب اندیشمندان اسلامی وارد شده است نقد و بررسی شود. برای رسیدن به این هدف دلایلی که ابن سینا به عنوان بزرگ ترین فیلسوف مشائی در کتب مختلف خود ذکر کرده است جمع آوری و مورد تحلیل و بررسی انتقادی قرار گرفته است. برهان فصل و وصل (دلیل اول)، بر مبنای نقدهای شیخ اشراق، شهید مطهری، و برهان قوه و فعل (دلیل دوم)، با آراء انتقادی آیت الله جوادی آملی و استاد مصباح یزدی و همچنین برهان حدوث (دلیل سوم)، با اشکالات استاد مطهری و استاد مصباح یزدی مورد بررسی قرار گرفته و تحلیل شده است. نتیجه این بررسی آن است که براهین یاد شده در معرض مناقشات جدی قرار داشته و به اثبات هیولای اولی منجر نمی گردند.

کلید واژه ها:

ماده اولی، ماده ثانیه، هیولی، برهان فصل و وصل، برهان قوه و فعل، قاعده حدوث قوه و فعل،

قاعده حدوث